

نقش تربیت و آموزش اطلاعاتی در رویکرد سیستمی

دکتر لطیفی عنایتی

دانشگاه عالی دفاع ملی
تهران، ۱۳۹۷

سرشناسه: نقش تربیت و آموزش اطلاعاتی در رویکرد سیستمی

عنوان و نام پدیدآور: دکتر لطفعلی عنایتی

ویراستار علمی و ادبی: معاونت پژوهش و تولید علم دانشگاه.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه عالی دفاع ملی، انتشارات، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۲۳۹ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۵۶-۱۸-۳

شناسه افزوده: دانشگاه عالی دفاع ملی. انتشارات

دانشگاه عالی دفاع ملی

نقش تربیت و آموزش اطلاعاتی در رویکرد سیستمی

تأليف: دکتر لطفعلی عنایتی

ویراستاری علمی و ادبی: معاونت پژوهش و تولید علم دانشگاه

طراح: سید مجتبی عادل

حروفچینی و صفحه‌آرایی: بابک مشفق

بهاء: ۱۰۰۰۰۰ ری

نوبت و سال چاپ: نوبت اول - پای ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۵۶-۱۸-۳

تیراژ: ۳۰۰۰ جلد

ناشر: انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی (دعا)

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

نشانی: تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام، دانشگاه عالی دفاع ملی

دورنگار: ۲۲۹۷۰۳۲۷

تلفن: ۲۲۹۷۰۳۴۳

آدرس پست الکترونیکی: info@sndu.ac.ir

فهرست

۹	پیشگفتار.....
۱۳	مقدمه.....
۱۷	فصل اول آموزش، مفاهیم، اهداف، روش ها.....
۱۹	مقدمه.....
۱۹	۱-۱- مفهوم آموزش.....
۲۰	۱-۲- نظریه های آموزش.....
۳۰	۱-۳- اهمیت و بوم آموزش کارکنان.....
۳۱	۱-۴- انواع آموزش کارکنان.....
۳۲	۱-۴-۱- دوره های طراحی.....
۳۳	۱-۴-۲- دوره های عملی.....
۳۳	۱-۴-۳- آموزش های بین خدمت.....
۳۴	۱-۵- اهداف آموزش.....
۳۹	۱-۶- اهداف آموزش کارکنان.....
۳۹	۱-۶-۱- هدف های اجتماعی.....
۳۹	۱-۶-۲- هدف های سازمانی.....
۴۰	۱-۶-۳- هدف های کارکنان.....
۴۰	۱-۷- دستاوردهای آموزش کارکنان.....
۴۰	۱-۷-۱- اثرات بر سازمان.....
۴۱	۱-۷-۲- اثرات بر فرد.....
۴۱	۱-۸- اصول آموزش کارکنان.....
۴۳	۱-۹- نیازهای آموزشی.....
۴۷	۱-۹-۱- محیط سازمان و تأثیرگذاری بر نیازهای آموزشی.....
۴۸	۱-۹-۲- رابطه میان محیط سازمان و نوع ساختار سازمانی.....
۴۹	۱-۹-۳- رابطه میان راهبرد، محیط و ساختار.....
۵۰	۱-۹-۴- روش های تعیین نیازهای آموزشی.....

۵۳	۱-۹-۵- منابع نیازهای آموزشی
۵۵	۱-۱۰- اصول تشکیل دوره‌های آموزشی
۵۶	۱-۱۱- مدل و روش‌های آموزش با توجه به ساختارها و مأموریت‌های سازمان
۵۶	۱-۱۱-۱- مدل ساده و خطی
۵۷	۱-۱۱-۲- مدل مبتنی بر تحول‌پذیر بودن سازمان
۵۷	۱-۱۱-۳- مدل رویکرد سیستمی
۵۹	۱-۱۱-۴- تعاریف سیستم
۶۵	۱-۱۲- آموزش تخصصی
۷۵	فصل دوم تربیت و تعلیم حرفه‌ای
۷۷	۲-۱- مفهوم عمومی کارآموزی و کارآیی
۸۱	۲-۲- نقش و جایگاه اساس کارآمدی در علم مدیریت
۸۲	۲-۳- نظریه‌های کارآمدی
۸۴	۲-۴- شاخص‌های کارآمدی
۸۴	۲-۴-۱- در مرحله تشخیص تکلیف
۸۵	۲-۴-۲- در مرحله انجام تکلیف
۹۳	۲-۵- شاخص‌های تربیت اسلامی
۹۴	۲-۵-۱- شاخص‌های نظری
۹۵	۲-۵-۲- شاخص‌های عملی
۹۷	۳-۵-۲- نقش تربیت اسلامی در تعالی اخلاق اسلامی
۱۱۵	فصل سوم اخلاق حفاظت اطلاعاتی
۱۱۷	۳-۱- کارویژه‌های سازمان‌های حفاظت اطلاعات مبتنی بر تدابیر فرمانده معظم خل قوا
۱۲۷	۳-۲- تربیت حفاظت اطلاعاتی
۱۲۸	۳-۲-۱- مفهوم تربیت اسلامی
۱۳۲	۳-۲-۲- اهمیت و لزوم تربیت اسلامی
۱۳۶	۳-۲-۳- اهداف تربیت اسلامی
۱۴۲	۳-۳- آسیب‌های اخلاقی ناشی از کار حفاظت اطلاعاتی

- ۳-۴- ویژگی های افسران حفاظت اطلاعاتی از نگاه اسلام..... ۱۴۷
- ۳-۴-۱- ویژگی های عناصر حفاظت اطلاعاتی در متون دینی..... ۱۴۷
- ۳-۴-۲- ویژگی های عناصر حفاظت اطلاعاتی از دیدگاه امام خمینی (ره) و..... ۱۶۰
- فصل چهارم مطالعه موردی در ساحقاها..... ۱۶۹
- ۴-۱- ویژگی های کارکنان ساحقاها از دیدگاه مسئولین ساحقاها (رؤسا، جانشینان و معاونین)..... ۱۷۱
- ۴-۲- ویژگی های کارکنان ساحقاها از منظر مقامات ستاد کل ن.م و آجا :..... ۱۷۳
- ۴-۳- تربیت حفاظت اطلاعاتی از دیدگاه فرمانده معظم کل قوا مدظله العالی :..... ۱۷۸
- ۴-۴- تاریخچه تشکیل مرکز آموزش حفاظت اطلاعات..... ۱۸۷
- ۴-۴-۱- تاریخچه مرکز آموزش قبل از پیروزی انقلاب اسلامی..... ۱۸۷
- ۴-۴-۲- چگونگی جذب و آموزش کارکنان ضد اطلاعات..... ۱۹۰
- ۴-۴-۳- تاریخچه آموزش حفاظت اطلاعات بعد از پیروزی انقلاب اسلامی..... ۱۹۲
- ۴-۴-۴- چگونگی جذب و آموزش افسران حفاظت اطلاعات..... ۱۹۵
- ۴-۵- چارچوب نظری و مدل مفهومی..... ۲۰۳
- ۴-۶- تجزیه و تحلیل یافته های میدانی..... ۲۰۷
- منابع..... ۲۳۱

مقام معظم فرماندهی کل قوا در دیدار مورخه ۱۳۸۸/۹/۸ مسئولان و کارکنان حفاظت اطلاعات - های نیروهای مسلح فرمودند: «اگر نیروهای مسلح هر کدام بخشی از مجموعه دفاع از هویت کشور، مرزهای کشور و مرزهای انقلاب را برعهده دارند که این خیلی توقع بزرگی از نیروهای مسلح است پس آن دستگاهی که می تواند کیفیت نیروها را، کارایی آن ها را و موجودیت آن ها را به ما نشان بدهد و می تواند به ما خبر بدهد که دستگاه های نیروهای مسلح درست عمل می کنند یا درست عمل نمی کنند، به قدر کفایت هستند یا نیستند، نقایص آن ها چیست، نقطه قوت آن ها چیست، ببینید آن دستگاه چه قدر اهمیت پیدا می کند که همین دستگاه شماست». براین اساس، سازمان حفاظت اطلاعات ارتش جمهوری اسلامی ایران، نقشی تعیین کننده و راهبردی در زمینه امنیت سازی از طریق تأمین سلامت امنیتی ارتش جمهوری اسلامی ایران و به تبع آن حفظ و تحکیم امنیت ملی برعهده دارد. با توجه به اهمیت این سازمان، در اوان پیروزی انقلاب اسلامی رویکرد ایجاد سازمانی امنیتی در آنجا، در مسئولین نظام مقدس اسلامی تقویت شد و سازمان حفاظت اطلاعات با بهره گیری از داشته های ضد اطلاعات سابق اما مبتنی بر نیروهای برگزیده انقلاب و نهضت امام خمینی (رحمة الله علیه)، شکل گرفت. حضور نیروهای انقلابی در این سازمان منجر به نیازهای آموزشی گردید و بر این مبنا تلاش شد تا نظام آموزشی موجود با دستاوردهای انقلاب اسلامی ساماندهی، بازسازی و حفظ شود. این نظام توانست تا حدود زیادی نیازهای آموزش اطلاعاتی و حفاظت اطلاعاتی ارگان های مختلف نظامی و انتظامی (انقلابی و سنتی) را در دهه اول پس از پیروزی انقلاب اسلامی ابرآورده سازد.

در استمرار روش های آموزشی قبل، با توجه به تحول های اجتماعی و امکان عدول فردی از اخلاق سازمانی (هر چند گسترده نبوده و بعضاً نیز غیرقابل اجتناب است)، نیاز به تغییر در نوع و نحوه آموزش و تربیت، مورد توجه مسئولین سازمان قرار گرفت و اقدام های بنیادی و نیازهای روز و عمدتاً سلیقه ای انجام شد که برابر شواهد، با تغییر در مدیریت سازمان دچار چالش شده و با دگرگونی مواجه می گردید. تغییرات یاد شده بیشتر بر اساس شرایط روز، با رویکرد بخشی نگری صورت می گرفت و به همین علت از پایداری لازم برخوردار نبود. در حالی که آموزش های ساحفاها در رویکردی همه جانبه و متناسب با نیازمندی های همه اجزاء ساحفاها و تعامل با ارتش، باید به نوعی برنامه ریزی شود که بتواند در تعامل و تقویت سازگاری خود با تحولات و پویایی های محیط و هم چنین افزایش قدرت تأثیرگذاری بر آن، آسیب پذیری و تهدید ها را از طریق؛

● توسعه معرفت و فرهنگ دینی و حفاظت اطلاعاتی بر اساس آموزه‌های اسلام ناب محمدی
(صلی الله علیه و آله)

● ارتقای سطح دانش و بینش و به ویژه مهارت کارکنان بر مبنای مأموریت سازمان،

● بهره‌گیری مؤثر از فناوری‌های در دسترس،

● و گسترش خلاقیت و نوآوری،

رفع و یا به فرصت تبدیل نماید و در پرتو آن‌ها راهبردهای اثربخش تولید و با اتخاذ روش‌ها و ابزارهای آموزش مناسب به اهداف پیش‌بینی شده نایل آید. این مهم در گرو تغییر در سامانه آموزشی و هماهنگی کردن این سامانه با نیازهای ساحفها که برگرفته از تهدیدات بالقوه است، می‌باشد. در حال حاضر رسالت ساحفها در بحث آموزش، توجه به تخصص‌گرایی در این زمینه به نوعی که آموزش موردنظر تربیت محور در در بعد اخلاق دینی و حرفه‌ای باشد. سازمان حفاظت اطلاعات در بحث آموزش نیازمند تفکر و رویکرد سیستمی است.

دکتر لطفعلی عنایتی

دانش آموخته دکترای امنیت ملی

دانشگاه عالی دفاع ملی